

OLGA XIRINACS -TRENS

En el primer capítol, dedicat al tren Fletxa roja de Sant Petersburg, l'autora ens diu: "La meua llibreta enllaça la immortalitat amb l'apunt efímer". Aquest llibre delicat és això: una successió d'instantos, de reflexions, de sensacions. Com quan anem en tren badant per la finestra. Més que un llibre, doncs, una llibreta d'apunts, on es barreja el que passa amb el que queda, el somni amb la realitat, l'efímer amb l'immortal. Bastit amb la rapidesa d'un espurneig es pot llegir com una reflexió sobre el pas del temps. En el capítol dedicat al Talgo llegim "Un dia va passar un tren cap al nord, de París a Balbec. Portava Marcel Proust, gent pagesa que anava al mercat, estiuejants, homes de negocis. Tots són morts." El tren, doncs, com a metàfora del que va passant i ja no és. Els cinc primers capítols estan dedicats a cinc trens o a cinc menes de trens amb que l'autora ha viatjat. A part del Fletxa Roja o el Talgo, pujarem a l'Orient Expres, a l'Altaria, o senzillament a un tren de rodalies. "Entre la Torre i Altafulla, un ricí o figuera infernal clava dards encesos i roents al cel de pasta de vidre." De tant en tant baixarem del tren i farem una volta. Per exemple, a Venècia "Quan comença a ploure, un gondoler desamarra per ficar-se sota un pontet." O abans de pujar, ens aturarem al bar de l'estació: "Tinc fred i els peus mullats. Tot d'homes seuen a la barra amb posat avorrit i entotsolat..." Altres vegades, sense necessitat de moure'ns del tren, el recorregut el farem per un quadre, una pel·lícula, o una lectura. "La mort a Venècia (...), hauria de ser llibre de capçalera per als escriptors. Per mi l'és. La pel·lícula li dóna color i ànima". Viatges d'anada però també de tornada: "Vaig a Rubí a dinar amb la família que hi tinc. Sempre és acollidor, Rubí, des de la infantesa, que he perdut, com s'han perdut els meus llocs on vivia. Sé que hi tinc un recer al cor dels que m'esperen." Si sovint ens passa llegint un llibre, més encara anant en tren: de vegades veiem coses que no tenim davant dels ulls, però que hi són. Altres, ens endormisquem, i llavors en els somni veiem coses noves. Els dos últims capítols estan dedicats a les estacions i els túnels. De les estacions m'ha agradat aquesta imatge: "La dona que s'espera en un banc solitari a l'andana. A l'altra banda, una altra dona sola, simètrica, la mira: destins divergents. Mirall a dues bandes" Dels túnels Xirinacs en contraposa dues metàfores. Primer diu "El túnel és refugi de camí, però refugi de pas." Més endavant: "El soroll i la foscor produeixen el sentiment que el tren accelera per sortir-ne com més aviat

millor." Per llegir aquest llibre, en canvi, no cal tenir cap pressa. No és una novel·la policíaca, com si diguéssim. Tot i que el final és molt bo. Recomano instal·lar-se còmodament al seient, l'esquena ben repenjada, i deixar-se endur a l'embat de les seves reflexions i imatges. "Desfilen parres, arboços, falgueres, sota el cel mig emboirat, sense vent. La vida lenta." D'una aparença ràpida i retallada, la successió de finestres i paisatges et donen finalment un sentiment de continuïtat, d'haver recorregut un llarg espai. Olga Xirinacs ha fet un llibre delicat, esquitxat de poesia. A molts dels que en agrada llegir ens passa que ens costa concentrar-nos en una novel·la quan anem en tren. Massa coses ens distreuen, les cares de la gent, el paisatge que va passant. Preferim la poesia. Llegir un poema i després alçar el cap per paledejar-ne els mots, per descobrir alguna cosa de fora que et parli del poema, o al revés. "Trens" és un llibre per badar, ideal per llegir-lo anant en tren. D'anada o tornada.

PEP PUIG

Publicat al diari *El Punt* el 21 de maig de 2007